

Δημήτρης Γερμανός

Ομότιμος Καθηγητής

Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Επιστημονικές δημοσιεύσεις (επιλογή)

Βιβλία (μονογραφίες)

Germanos, D. (2020). *Espaces éducatifs : Changer le sens de l'espace*. Éditions Universitaires Européennes (livre numérique, υπό έκδοση).

Γερμανός, Δ. (2006). *Οι τοίχοι της γνώσης*. Αθήνα: Γκούτενμπεργκ.

Γερμανός, Δ. (2001). *Χώρος και διαδικασίες αγωγής*. Αθήνα: Γκούτενμπεργκ, Παιδαγωγική σειρά.

Άρθρα-Μελέτες

Γερμανός, Δ. (2020). «Από τον χώρο για το παιδί, στον χώρο του παιδιού στο σχολείο: Σχεδιάζοντας από την πλευρά του χρήστη. Στο Γερμανός, Δ., Τσουκαλά, Κ. (επιμ.), *Παιδική-χωρική αφηγηματικότητα* (συλλογικός τόμος, υπό έκδοση). Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο.

Alexandra Gkloumprou & Dimitris Germanos (2020). "The importance of classroom cooperative learning space as an immediate environment for educational success. An action research study in Greek Kindergartens", **Educational Action Research**, DOI: 10.1080/09650792.2020.1771744. Link:

<https://doi.org/10.1080/09650792.2020.1771744>, accessed at June, 2, 2020.

Germanos, D., Geka, M. (2020) « Penser, agir, apprendre : espace et représentations sociales en milieu éducatif ». In : Dargentas, M. (ed). *Penser et agir dans les espaces et dans les villes*. Actes du Colloque international tenu à Brest le 15-16 Octobre 2015. Brest : Presses Universitaires (sous presse).

Γερμανός, Δ. (2019). «Ο σχολικός χώρος: αρχιτεκτονικές, παιδαγωγικές και ψυχοκοινωνικές παράμετροι.» Στο: *Δελτίο Εκπαιδευτικού Προβληματισμού και Επικοινωνίας*, Σχολή ΙΜ Παναγιωτόπουλου, τεύχος 62) <http://www.deltio-imp.gr/>

Γερμανός, Δ. (2018). «Η έρευνα-δράση-επιμόρφωση και ο χώρος ως παράγοντες της εκπαιδευτικής αλλαγής». Στο: Κατσαρού, Ε., Τσάφος, Β. (επιμ), *Ορίζοντας την έρευνα-δράση στην Ελλάδα*. Αθήνα & Ρέθυμνο: Πανεπιστήμιο Κρήτης/ ΕΚΠΑ, 81-100 (ηλεκτρονική έκδοση),

http://www.actionresearch.gr/sites/default/files/1o_symposio.pdf

Γερμανός, Δ. (2018). «Δημιουργώντας τον χώρο του παιδιού στο σχολείο: η προσέγγιση από την πλευρά του χρήστη και ο παιδαγωγικός σχεδιασμός του

χώρου». Στο : Τσουκαλά, Κ., Γερμανός, Δ. (eds.), *Χώροι για το παιδί ή χώροι του παιδιού*; Πρακτικά του Διεπιστημονικού Συνεδρίου με διεθνή συμμετοχή. Θεσσαλονίκη, 19-21 Μαΐου 2017. Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, 40-59.

<https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/childspace/article/view/1427>.

Γερμανός, Δ., Γκλούμπου, Α. (2018). «Το παιδί δημιουργεί τον χώρο του: αρχιτεκτονικές, παιδαγωγικές και ψυχοκοινωνικές παράμετροι». Στο Τσουκαλά, Κ., Γερμανός, Δ., (επιμ.), *Χώροι για το παιδί ή χώροι του παιδιού*; Πρακτικά διεπιστημονικού συνεδρίου με διεθνή συμμετοχή, Θεσσαλονίκη 19-21 Μαΐου 2017

<https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/childspace/article/view/1431>

Germanos, D. (2015). «The Place as factor of the pedagogical quality of space». In Germanos, D. Liapi, M. (eds), *Places for Learning Experiences. Think, Make, Change. Digital Proceedings of the Symposium with International Participation, Thessaloniki, 09-10 January 2015*. Athens: Greek National Documentation Centre, 46-55, <http://epublishing.ekt.gr/el/12239>

Γερμανός, Δ. (2015). «Ανθρωποκεντρική προσέγγιση του χώρου». Στο Αργυρόπουλος, Β., Χαρμονικολάου, Σ., Κανάρη, Χ. (επιμ.) *Πολιτισμός/ Ειδική Αγωγή*. Η πρόσβαση ατόμων με αναπηρίες ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο φυσικό και πολιτισμικό περιβάλλον των μουσείων και των αρχαιολογικών χώρων. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 292-299.

Γερμανός, Δ. (2014). «Αναμορφώνοντας το σχολικό χώρο: Από τον χώρο των κανονισμών, στο χώρο για το παιδί». Στο: Τζεκάκη, Μ., Κανατσούλη, Μ. (επιμ.) *Αναστοχασμοί για την παιδική ηλικία*. Θεσσαλονίκη: ΤΕΠΑΕ-ΑΠΘ, 448-467 (ηλεκτρονική έκδοση) <http://www.nured.auth.gr/congress2014/>

Γερμανός, Δ. (2014). «Παιδαγωγικός ανασχεδιασμός του σχολικού χώρου: Μια προσέγγιση της αναβάθμισης του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος μέσα από την αλλαγή της σχέσης του παιδιού με το χώρο». Στο Γουργιώτου, Ε. (επιμ.) *Αναδιαμόρφωση του μαθησιακού περιβάλλοντος στα νηπιαγωγεία: Αρχιτεκτονικός επανασχεδιασμός και παιδαγωγική αξιοποίηση*. Πρακτικά Επιστημονικής Διημερίδας, Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Μέλος της ομάδας μετάφρασης και προσαρμογής στα ελληνικά του Harms, Th., Clifford, R., Cryer, D. (2005). *Early Childhood Environment Rating Scale*. New York: Teachers College Press. Αναθεωρημένη έκδοση στα ελληνικά: Μπότσογλου, Κ. Κακανά Δ. (επιμ.) (2013). *Κλίμακα Αξιολόγησης Περιβάλλοντος Προσχολικής Εκπαίδευσης*. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης. Υπεύθυνος για το Κεφάλαιο «Χώρος και Επίπλωση», 18-32.

Γερμανός, Δ. (2013). Οι εκπαιδευτικοί διαχειρίζονται την αλλαγή στη σχολική τάξη. Σχέση έρευνας, επιμόρφωσης και πειραματικών παρεμβάσεων στο εκπαιδευτικό περιβάλλον. *Επιστημονική Επετηρίδα ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, http://ptde.uoi.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=66&Itemid=40&lang=el.

Γερμανός, Δ. (2011). Ο χώρος ως παράγοντας αναβάθμισης του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος στο Νηπιαγωγείο. Στο Χρυσάφιδης, Κ., Σιβροπούλου, Ρ. (επιμ.), *Αρχές και προοπτικές της προσχολικής εκπαίδευσης: Τιμητικός τόμος για την Ε. Κουτσουβάνου* Αθήνα: Κυριακίδης, 23-44.

Γερμανός, Δ. (2010). Ο «παιδαγωγικός ανασχεδιασμός του σχολικού χώρου»: μια μέθοδος αναβάθμισης του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος, μέσα από αλλαγές στο χώρο. Στο Γερμανός, Δ., Κανατσούλη, Μ. (επιμ.), *ΤΕΠΑΕ 09, Πρακτικά επιστημονικών εκδηλώσεων του ΤΕΠΑΕ ΑΠΘ*, 2007-09, Θεσσαλονίκη: University Studio Press, 21-54.

Germanos, D., Gavriilidis, S., Arvaniti, I. (2009). School creates its own library: A case study. *School Libraries in the Picture. Proceedings of the 38th Annual Conference of the International Association of School Librarianship (IASL)*. Padova, 2-4 September 2009 (édition électronique).

Germanos, D. (2009). Le réaménagement éducatif de l'espace scolaire, moyen de transition de la classe traditionnelle vers une classe coopérative et multiculturelle. *GERFLINT*. Paris: *Synergies/ Sud-est européen*, 2, 85-101.

Γερμανός, Δ. (2008). Το Μουσείο «πάει σχολείο»; Στο Νάκου, Ε., Βέμη, Β. (επιμ.) *Μουσεία και εκπαίδευση - γενικός απολογισμός, κριτική αποτίμηση και προοπτικές* Πρακτικά Πανελληνίου Συνεδρίου, Βόλος, Μάιος 2007, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 287-297.

Γερμανός, Δ., Αρβανίτη, Α., Γρηγοριάδης, Α., Κλιάπης, Π. (2007^α). Οι αντιλήψεις των μαθητών για τη νέα συνεργατική τους τάξη και τα κριτήρια με τα οποία την αξιολογούν. Στο Χατζηδήμου κ.ά. (επιμ.), *Ελληνική Παιδαγωγική και Εκπαιδευτική Έρευνα*. Πρακτικά 5^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος, Θεσσαλονίκη, 24-26.10.2006, 487-495. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης, τόμος Β.

Γερμανός, Δ., Αρβανίτη, Α., Γρηγοριάδης, Α., Κλιάπης, Π. (2007^β). Οι εκπαιδευτικοί αξιολογούν τη διαδικασία και το αποτέλεσμα της δημιουργίας συνεργατικού περιβάλλοντος στην τάξη τους, στο πλαίσιο μιας έρευνας-δράσης. Στο Καψάλης, Γ.Δ., Κατσίκης, Α.Ν. (επιμ.), *Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση και οι προκλήσεις της εποχής μας*. Πρακτικά Πανελληνίου Συνεδρίου, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Σχολή Επιστημών Αγωγής, 294-302 (ηλεκτρονική έκδοση).

Γερμανός, Δ., (2006^α). Χώρος και εκπαιδευτικό περιβάλλον στο σύγχρονο νηπιαγωγείο. Στο Παπαλεοντίου-Λουκά Ε. (επιμ.), *Σύγχρονες Προσεγγίσεις στο Πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου*. Αθήνα: Τυπωθήτω-Γ. Δαρδανός, 351-363.

Γερμανός, Δ. (2006^β). Χώρος και διαμόρφωση της συμπεριφοράς στο κοινωνικό περιβάλλον. Στο Συγκολίτου, Ε., (επιμ.), *Περιβαλλοντική Ψυχολογία: Σύγχρονες τάσεις στον ελλαδικό χώρο*. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης, 43-64.

Γερμανός, Δ., (2006^γ). Η σχολική βιβλιοθήκη: Οργάνωση του χώρου και εκπαιδευτική διαδικασία. Στο Βιβλιολογείο (επιμ.), *Περίβιβλος 2005*. Πρακτικά βιβλιολογικής διημερίδας, Φλώρινα 24-25.5.2005, 67-92. Θεσσαλονίκη: Σταμούλης.

Γερμανός, Δ., (2006^δ). Αλλαγές στο σχολικό χώρο για αναβάθμιση του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος στο Ολοήμερο σχολείο. Στο Κυρίδης, Α., Τσακιρίδου, Ε., Αρβανίτη, Ι., (επιμ.), *Η λειτουργία του Ολοήμερου Δημοτικού σχολείου στην Ελλάδα*. Έρευνα πεδίου και θεωρητική προσέγγιση. Αθήνα: Γκούντενμπεργκ, 185-238.

Γερμανός, Δ., (2005^α). Παιδαγωγικός ανασχεδιασμός του χώρου και αναβάθμιση του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος στο νηπιαγωγείο, *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, 45, 74-80.

Γερμανός, Δ., (2005^β). Θέματα οργάνωσης του χώρου στη δημιουργία του νέου εκπαιδευτικού περιβάλλοντος. Στο Γερμανός, Δ., κ.α. (επιμ.), *Η διαθεματική προσέγγιση της διδασκαλίας και της μάθησης στην προσχολική και την πρώτη σχολική ηλικία*. Πρακτικά Πανελληνίου Συνεδρίου ΤΕΠΑΕ/ ΟΜΕΠ, Θεσσαλονίκη, 30.5-1.6.2003, 40-51. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Γερμανός, Δ., (2004). Το παιχνίδι, μια άλλη προσέγγιση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Στο Χατζηκαμάρη, Π., Κοκκίδου, Μ. (επιμ.), *Το παιχνίδι στην εκπαιδευτική διαδικασία*. Θεσσαλονίκη: University Studio Press, 63-76.

Γερμανός, Δ., (2003). Παιδαγωγικός ανασχεδιασμός του χώρου για την προώθηση της συνεργατικής μάθησης. Στο Κυπριακός Σύνδεσμος Συνεργατικής Μάθησης (επιμ.), *Συνεργατικό Σχολείο: Από τη Θεωρία στην Πράξη*. Λευκωσία, 79-88.

Γερμανός, Δ., Γεωργόπουλος, Α. et al., (2002^α). Η λειτουργία του Χώρου ως Υλικό Πεδίο Αγωγής: Εφαρμογή σε ένα Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στο Νηπιαγωγείο. *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, 33, 94-114.

Τσουκαλά Κ., Γερμανός Δ., (2001^β). Από την αντίληψη και την αξιολόγηση του χώρου στο σχεδιασμό περιβάλλοντος για παιδιά-Το παράδειγμα της Θέρμης στην Ελλάδα, *Επιστημονική Επετηρίδα Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ*, 12', 141-166.

Γερμανός, Δ., (2000^β). Παρεμβάσεις στο σχολικό χώρο και αλλαγή των εκπαιδευτικών πρακτικών. Στο Τσουκαλά, Κ., (επιμ.), *Αρχιτεκτονική, παιδί και αγωγή*. Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής, σ. 157-200.

Γερμανός, Δ., Τσουκαλά, Κ., (2000^γ). Επεμβάσεις στους υπαίθρους χώρους της Θέρμης με στόχο τη δημιουργία κατάλληλου περιβάλλοντος για εφήβους. Στο Τσουκαλά, Κ., (επιμ.), *Αρχιτεκτονική, παιδί και αγωγή*. Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής, σ. 71-114.